

DIENST REGULERING

ADVIES

DR -20041130-28

betreffende

Het door de distributienetbeheerder
voorgestelde investeringsplan voor de
periode 2005-2009

gegeven in toepassing van artikel 10 van de
ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de
organisatie van de gasmarkt in het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest, betreffende de
wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en
houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli
2001 betreffende de organisatie van de
elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest

30 november 2004



Dienst Regulering
Gulledelle 100
1200 BRUSSEL
Tel. : 02/775.76.91
Fax : 02/775.76.79
e-mail : regulenergy@ibgebim.be

I. VOORAFGAANDE UITEENZETTING EN ANTECEDENTEN

1. Artikel 10 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende de wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "de ordonnantie") bepaalt wat volgt:

"§ 1. De netbeheerder stelt, in samenwerking met de Dienst, een investeringsplan op bestemd om de continuïteit en de veiligheid van de bevoorrading te verzekeren.

Dit plan heeft betrekking op een periode van vijf jaar en wordt, na advies van de Dienst, ter goedkeuring voorgelegd aan de Regering. Het wordt elk jaar aangepast voor de volgende vijf jaren.

§ 2. Het investeringsplan wordt meegedeeld aan de Dienst, uiterlijk op 30 juni van het jaar dat voorafgaat aan de periode waarop het betrekking heeft. Het investeringsplan wordt voor de eerste maal opgesteld voor de periode 2005-2009.

§ 3. Elk jaar deelt de netbeheerder de Dienst een aantal inlichtingen mee omtrent onder meer de staat van het net, de dringende ingrepen, het onderhoudsbeleid en een gedetailleerde raming van de capaciteitsbehoeften.

Na advies van de Dienst, stelt de Regering de nadere regels met betrekking tot deze verplichting vast. Zij kan de netbeheerder eveneens de verplichting opleggen om de Dienst zijn onderhoudsprogramma mee te delen, volgens de regels die zij bepaalt."

2. In een schrijven van 06 augustus 2004, rekening houdend met de samenwerking beschreven in artikel 10, §1, alinea 1 en §2 hierboven, richtte de Dienst Regulering (hierna "de Dienst" genoemd) zich tot SIBELGA in de volgende bewoordingen:

"[...]Nu de beroering in verband met de liberalisering van de professionele klanten op 1 juli is weggeëbd, en aangezien er een eerste plan voor de periode 2005-2009 moet worden voorgelegd aan de Brusselse reguleringsinstanties, zou het nuttig zijn dat wij op korte termijn zouden samenkomen om samen de structuur en de schematische inhoud hiervan te bepalen.

In het vooruitzicht van onze nakende ontmoeting, zouden wij reeds over een dossier wensen te beschikken dat ons in staat stelt zo nauwkeurig mogelijk de staat van het net en het huidige niveau van gewaarborgde leveringszekerheid te kennen. Dit dossier zou de volgende gegevens moeten bevatten:

- *een gedetailleerd plan van het net;*
- *een beschrijving van de aardgasvoorziening in het Gewest (transportleidingen, toegangspunten, eventueel risico van bevoorradingsonderbreking op het volledige Brusselse grondgebied rekening gehouden met deze configuratie en het criterium N-... dat wordt toegepast);*

- *een beschrijving van de aanwezige infrastructuur (kenmerken - lengte, materiaal, leeftijd, ...- van de installaties, met eventueel onderscheid per sector volgens de vroegere intercommunales, exploitatiedrukken);*
- *een overzicht van de normen – met name inzake veiligheid – die van toepassing zijn tijdens de installatie en het onderhoud van de elementen van het net;*
- *de statistieken van de storingen (en oorzaken) voor de laatste boekjaren.[...]*”

3. Naar aanleiding van dit schrijven werd op 2 september 2004 een vergadering gehouden tussen de Dienst en SIBELGA, tijdens dewelke een dossier met alle gevraagde voorbereidende inlichtingen werd bezorgd en toegelicht door de diensten van SIBELGA en het netmanagement.

Op 7 september 2004 vond overigens, op vraag van de Dienst, een informatiebijeenkomst plaats over de veiligheidsvoorwaarden inzake de installatie en exploitatie van de gasdistributienetten. Deze presentatie diende als basis voor de nota die op eigen initiatief over dit onderwerp werd opgesteld door de Dienst, en aan de Minister voor Energie werd overgemaakt op 04 oktober 2004.

4. Op 29 oktober jongstleden, en na verzoek aan de Dienst om zijn eventuele opmerkingen kenbaar te maken, rekening houdend met de voordien bezorgde informatie, bezorgde SIBELGA deze laatste een kopie van het aan de Minister overgemaakte investeringsplan.

II. OPMERKINGEN

1. De structuur van het voorgestelde investeringsplan volgt de logica die werd overeengekomen voor de aanpassing 2005-2009 van het investeringsplan “elektriciteit”: beschrijving van de bestaande situatie (staat van het net), ontwikkelingsassen, acties die werden uitgevoerd overeenkomstig de gedefinieerde werklijnen, details van de investeringen (in hoeveelheden) die werden gedaan in de loop van het boekjaar.

Men dient er zich over te verheugen.

Er dient immers aan herinnerd te worden dat de Dienst in zijn Advies SR-20031126-12 van oordeel was dat een structurering volgens de boekhoudkundige rubrieken onvoldoende duidelijk was, in die mate dat men vraagtekens stelde bij het bestaan van een grondig planningsbeleid uit hoofde van SIBELGA.

2. In tegenstelling tot wat in de elektriciteitssector het geval is, moet binnen de netwerken onder gewestelijke bevoegdheid geen onderscheid worden gemaakt tussen het gewestelijk transmissienet en het distributienet.

Het distributienet wordt in artikel 3, 4° van de ordonnantie immers gedefinieerd als een *“geheel van lokale of gewestelijke pijpleidingen, cabines, aansluitingen,*

schuiven, ontspanners, meters en bijhorende installaties voor het gasvervoer naar en de levering aan de eindafnemer”¹

Dit betekent echter niet dat geen enkele samenwerking tussen SIBELGA en andere netbeheerders nodig is bij de opstelling van hun investeringsplannen.

Twee van de drie geaggregeerde ontvangststations (GOS) waarvan het Brusselse net afhangt, worden immers door SIBELGA gedeeld met andere Vlaamse of Waalse intercommunales.

Diepgaande studies werden aangevat om te onderzoeken hoe de netten kunnen worden “losgekoppeld” om, op termijn, elke netbeheerder een volledige autonomie te geven in zijn investeringsbeslissingen en dus in zijn kostenbeheersing.

De Dienst meent dat dit streven naar “zelfbeschikking” gegrond is en, met het belang van de Brusselse consumenten op lange termijn voor ogen, moet worden gesteund door de overheid.

Deze steun is met name nodig wanneer, afhankelijk van de resultaten van de bovenvermelde studies, alle betrokken actoren – netbeheerders waaronder FLUXYS in bepaalde gevallen en reguleringsinstanties – zich moeten houden aan de scenario’s die het algemeen technisch-economisch optimum vormen, een niet-eenduidig concept zoals we hebben kunnen vaststellen bij de bestudering van de investeringsplannen voor “elektriciteit” van ELIA en SIBELGA².

Wij maken van de gelegenheid gebruik om, in verband met FLUXYS, op te merken dat deze onderneming tot op heden geen enkel gevolg heeft gegeven aan het schrijven dat wij haar stuurden op 03 september 2004.

Hierin vroegen wij om een bilaterale bijeenkomst op korte termijn om enerzijds toekomstige *"gedachtewisselingen voor te bereiden over dossiers die indirect, via de distributie, [op haar] betrekking zouden hebben (technisch distributiereglement, investeringsplannen"* en om anderzijds *"over gedetailleerde informatie (plannen) te beschikken over de manier waarop ons Gewest wordt bevoorrad met aardgas vanuit [haar] net (locatie en kenmerken van de toegangspunten en de transportleidingen die zich in de rand of op het gewestelijk grondgebied zouden bevinden)"*.

3. Op het vlak van de kwaliteit, dringt het plan, wat de controle- en toezichtsmaatregelen betreft die worden opgelegd door het koninklijk besluit van 28 juni 1971³, aan op het zogenaamde "mijnkorps"-verslag dat jaarlijks aan de Directie voor kwaliteit en veiligheid van het federale Ministerie van Economische Zaken wordt bezorgd.

¹ Deze definitie komt overeen met de definitie van de activiteit “gasdistributie” in artikel 1, 12° van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, namelijk *“de werkzaamheid die erin bestaat gas via plaatselijke pijpleidingnetten te leveren aan afnemers gevestigd op het grondgebied van één of meer bepaalde gemeenten. [...]”*

² Zie ons Advies nr. 12

³ Zie artikel 45 van het koninklijk besluit van 28 juni 1971 betreffende de te nemen maatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen. Merk op dat het ontwerpreglement van het net voorziet dat SIBELGA elk jaar vóór 1 mei een verslag stuurt naar de Dienst Regulering waarin het de kwaliteit van zijn prestaties gedurende het afgelopen kalenderjaar beschrijft, en met name “de vermeldingen opgelegd door het Mijnkorpsverslag”.

Dit verslag bevat de gegevens met betrekking tot de lekken en de systematische opsporing van gaslekken in de leidingen onder middelhoge druk, lage druk en de aftakkingen; er wordt een ventilatie voorzien naar gelang het materiaaltype en de plaats van de storing.

Uit de verslagen die bezorgd werden voor de jaren 2000 tot 2003 blijkt een duidelijke daling van het aantal herstelde lekken⁴ in de leidingen onder middelhoge en lage druk; het cijfer voor 2003 bedraagt 102 lekken, of een lekpercentage per 100 km leiding van 1,04 onder MD en 4,35 onder LD⁵.

Deze daling is voornamelijk toe te schrijven aan het vervangingsbeleid voor LD-leidingen in gietijzer en in vezelcement, waarbij het lekpercentage beduidend hoger ligt dan bij leidingen en staal en in polyethyleen⁶.

Het volgehouden vervangingsstempo⁷ dat het plan voorstelt, krijgt daarom onze goedkeuring.

Niet alleen omdat het bijdraagt tot een aanzienlijke verbetering van de veiligheid van het net, maar ook omdat het beter is voor het milieu vanwege de vermindering van de methaanuitstoot die eruit voortvloeit.

We merken op dat, wat het milieu betreft, dit plan geen andere maatregelen bevat.

Dit kan worden verklaard door het feit dat de gasuitzettingsstations (cabines van het net) die worden beheerd door SIBELGA als zodanig niet gebonden zijn aan een milieuvergunning⁸.

4. Naast het lekkenpercentage vormt ook het aantal bevoorradingsonderbrekingen een indicator voor de beoordeling van de kwaliteit van het in bedrijf zijnde distributienet.

We weten niet of er voor de gasnetten vergelijkbare indicatoren bestaan als die welke op internationaal niveau worden gebruikt om de bevoorradingszekerheid van de elektriciteitsnetten⁹ te meten.

⁴ waargenomen na een oproep van derden of naar aanleiding van een systematische lekopsporing

⁵ een dergelijke tendens wordt echter niet vastgesteld inzake herstelde lekken in aftakkingen.

⁶ Dit wordt niet gepreciseerd in het plan, maar wij veronderstellen dat dit verschil in lekpercentage evengoed of zelfs meer wordt verklaard door de ouderdom van de leidingen dan door de intrinsieke kwaliteit van de materialen; minder dan 1 % van de gietijzeren en vezelcementleidingen zijn jonger dan 20 jaar, terwijl meer dan 98 % van de PE-leidingen zijn aangelegd tijdens de jongste 20 jaar.

⁷ Er is gepland dat tegen 2015 de 420 km gietijzeren en vezelcementleidingen moeten zijn vervangen

⁸ Rubriek 71.B van de ingedeelde inrichtingen heeft alleen betrekking op gasuitzettingsstations met verwarming van het gas.

⁹ - de frequentie van de leveringsonderbrekingen voor elektriciteit (aantal onderbrekingen / consument)

- de gemiddelde duur van de leveringsonderbrekingen voor elektriciteit (aantal minuten / onderbreking)

- de gemiddelde tijd van leveringsonderbreking voor elektriciteit (aantal minuten / consument)

Het plan maakt er in elk geval geen melding van, maar stelt enkel dat deze onderbrekingen uitzonderlijk zijn.

Dit uitzonderlijke karakter kan worden verklaard door de configuratie van de (geaggregeerde) ontvangststations dat ervoor zorgt dat tekorten onderling kunnen worden opgevangen, maar misschien ook doordat een volledige herindienststelling (sanering, ...) zo bijzonder zwaar is, wat de gewestelijke distributienetbeheerder ertoe aanzet alles in het werk te stellen om gas in de leidingen te houden.

Rekening houdend met dit uitzonderlijke karakter, dat wordt bevestigd door feit dat geen klachten over deze materie werden ingediend bij de Dienst, lijkt het niet onmisbaar om, zoals wij al hebben geopperd voor de elektriciteitsnetten, een studie te vragen naar de betrouwbaarheid van vergelijkbare netten.

5. Aangezien het gaat om de dimensionering van de installaties besluit het plan, dat uitgaat van een jaarlijkse groei van het Brussels gasverbruik met 1,5%, dat er voldoende ontvangststations zijn voor Brussel, maar het wijst toch op een risico van verzadiging van deze stations door de grote vraag naar gas in Vlaams Brabant.

In de eerste plaats willen we erop wijzen dat de groeivoorspellingen van SIBELGA overeenkomen met degene die werden opgenomen in het indicatief plan van de bevoorrading in aardgas voor 2004-2014 en met wat we hebben vastgesteld door extrapolatie van de gegevens van de Brusselse energiebalansen van de voorbije tien jaar¹⁰.

Vervolgens benadrukt de mogelijkheid van een verzadiging van de ontvangststations op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door een sterkere groei in het Vlaams Gewest opnieuw¹¹ de noodzaak van een loskoppeling van de distributienetten, zodat alleen de Brusselse consumptie bepalend zou zijn voor de door SIBELGA te financieren investeringen.

Tenslotte zou de Dienst het nuttig vinden een duidelijkere beschrijving te bekomen van de verzadigingsgraad van de verschillende stations en de leidingen, op voorwaarde dat deze gegevens beschikbaar zijn.

Met betrekking tot deze vraag zou het ook interessant zijn te weten of reeds voorspellingen werden gedaan over de impact die een overschakeling op rijk gas zou hebben op het volume van de investeringen.

¹⁰ Zie hierover ons advies DR-20040528-19 van 28 mei 2004 met betrekking tot het voorstel van indicatief plan van bevoorrading in aardgas 2004 – 2014. Hierin werd gesteld dat “indien men zich concentreert op de residentiële sector en de tertiaire sector die meer dan 90 % van de aardgasconsumptie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor hun rekening nemen, het voorstel van indicatief plan een jaarlijkse groei voorziet met 1,42 % voor de residentiële sector en met 1,64 % voor de tertiaire sector, bij genormaliseerde graaddagen” en dat deze cijfers vergelijkbaar waren met degene die werden berekend op basis van de historische verbruiksgegevens in het Brussels Gewest (dus bij onveranderde situatie en genormaliseerde graaddagen een groei, tussen 2002 en 2014, met 13,2 % voor de residentiële sector en met 23,1 % voor de consumptie van de tertiaire sector).

¹¹ zie II.2. hierboven

III. CONCLUSIE

Zonder afbreuk aan wat werd gezegd onder punt II.5. *in fine*, geeft de informatie in het plan zoals aangevuld door het aan de Dienst overgemaakte voorafgaande dossier een afdoend beeld van de toestand van de bestaande distributie-infrastructuur. De strategische werklijnen van het plan en de acties die werden voorgesteld voor de uitvoering ervan, kunnen worden voortgezet.

De Dienst stelt de Brusselse Regering dan ook voor over te gaan tot de goedkeuring voorzien in artikel 10, § 1 van de ordonnantie.

* *

*